

УДК 378.147

Шкірка Т. Б.

студент групи Тм-21

Чорна Л. В.

к.п.н., доцент

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ТУРИЗМІ УКРАЇНИ

Процеси інтеграції та глобалізації виступають характерними ознаками сучасного розвитку різних країн світу. Зміна характеру як економічних, так і політичних відносин завдяки якісним і кількісним трансформаціям у структурі Європейського Союзу зумовлює формування нової системи відносин між державами, їх регіонами, зокрема і прикордонними регіонами.

Науковці доводять, що транскордонне співробітництво виступає ефективним інструментом при вирішенні різнопланових проблем на локальному рівні [1]. Транскордонна співпраця відкриває нові можливості для західних регіонів України. Завдяки спільним зусиллям влади та бізнесу України та країн, з якими вона межує, створюється можливість для підвищення їх конкурентоспроможності та значного покращення добробуту їх громад.

Транскордонна співпраця поширюється на різні сфери господарювання, включаючи туризм. Доцільність транскордонного співробітництва в туризмі обумовлюється, з одної сторони, високим рівнем природно-рекреаційних об'єктів на західних територіях та станом довкілля, що формують туристичну привабливість територій, й особливостями державного бачення їх розвитку, з іншої. Вивчення регіональних Стратегій розвитку до 2027 р. таких областей, як Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької та Волинської, показало, що питання туризму та транскордонної співпраці знайшли належне

відображення в стратегічних документах.

Для перелічених вище областей транскордонне співробітництво являється одним із рушіїв регіонального розвитку в силу наступних причин:

1) досягнення євроінтеграційних цілей не можливе без налагодження транскордонних зв'язків;

2) впровадження реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні передбачає посилення взаємодії територіальних громад з відповідними суб'єктами країн-сусідів у питаннях:

- взаємокоординованого просторового планування;
- реалізації спільних проєктів та ініціатив;
- вирішення спільних проблем в економічній, екологічній, гуманітарній та інших сферах;

3) транскордонне співробітництво відкриває нові джерела фінансових ресурсів, прикладом яких є отримання міжнародної технічної допомоги.

У стратегії розвитку кожної з областей транскордонна співпраця в галузі туризму посідає одне з провідних місць. Туризм у більшості регіонів визначений як стратегічна сфера регіонального розвитку. Головні плани розвитку даних регіонів містять стратегічні й оперативні цілі як щодо нарощення туристично-рекреаційного потенціалу, підвищення рівня атрактивності, так і щодо розвитку транскордонного співробітництва. Серед завдань у контексті співпраці значиться стимулювання ділової активності територій задля реалізації проєктів економічного співробітництва та сприяння в активізації транскордонної співпраці у питаннях розвитку громадського суспільства та соціальної сфери.

За роки незалежності України напрацьовано низку механізмів співпраці з транскордонними територіями країн-сусідів. Вагомою формою співпраці виступає долучення України до програм співробітництва. Однією з таких програм є Interreg-next, що співфінансується Європейським Союзом.

Початок реалізації програми «Interreg next» пов'язаний з 2004 р. і зі створенням Програми сусідства Польща-Білорусь-Україна «INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004-2006». Загальний бюджет даної програми дорівнював 58,4

млн євро. За період роботи програми було реалізовано 167 проєктів [2].

Другий етап реалізації програми «Interreg next» охоплює період 2007-2013 рр. У цей час було втілювалася Програма транскордонного співробітництва ЄСПП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013. Її бюджет дорівнював 203 млн євро. За його рахунок було реалізовано 117 проєктів, з яких 9 – це стратегічні проєкти, 102 – це регулярні, 6 – це парасолькові проєкти, в яких розроблялася єдина ідея.

Третій етап реалізації програми «Interreg next» охоплює період 2014-2020 рр. На даному етапі втілювалася Програма транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна, що функціонувала в межах Європейського інструменту сусідства. З огляду на обсяги її бюджету, можна стверджувати, що це була найбільша програма на сухопутних кордонах ЄС. Її бюджет дорівнював 201 млн євро. За його рахунок було реалізовано 155 проєктів, з яких 10 – це стратегічні проєкти, 65 – це регулярні, 80 – це мікропроєкти.

Четвертий етап реалізації програми «Interreg next» охоплює період 2021-2027 рр. Програма спершу передбачала трьохсторонній формат співробітництва, проте під впливом політичних факторів транскордонна співпраця з Білоруссю була призупинена. Як результат, програма Польща-Україна 2021-2027 має двосторонній характер і охоплює воєводства Підляське, Люблінське, Підкарпатське та частину Мазовецького, з польської сторони, та Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Рівненську та Тернопільську області, з української сторони. Бюджет програми складає 187,4 млн євро. Фінансування покриває пріоритетні напрями програми, до яких належать:

- 1) довкілля. В межах даного напрямку цілями виступає сприяння як адаптації до зміни клімату, запобігання ризикам і підвищенню стійкості до стихійних лих і катастроф з урахуванням екосистемних підходів, так і доступу до води, сталого управління водними ресурсами та посилення захисту та збереження природи;

- 2) здоров'я. Заходи у цьому напрямі націлені на забезпечення рівного доступу до медичної допомоги та сприяння стійкості систем охорони здоров'я;

- 3) туризм. Ціллю даного пріоритету є як підвищення ролі культури та

сталого туризму в економічному розвитку, так і соціальна інклюзія та соціальні інновації;

4) співпраця. Метою даного пріоритету виступає підвищення ефективності державного управління через сприяння правовому й адміністративному співробітництву та налагодження співпраці між громадянами, громадянськими організаціями та установами та досягнення взаємної довіри;

5) кордони. Даний пріоритет націлений на забезпечення безпеки та захисту країн Європи [2].

В умовах війни в Україні триває реалізація вищезазначеної програми і станом на 2023 р. завершено перший набір заявок за вказаними вище пріоритетами.

Важливим кроком на шляху до розширення транскордонної співпраці в туризмі стало рішення про залучення України до маршруту «Воєвода Стефан Великий і Святий», що був створений у 2019 р. за ініціативи представництв двох країн, зокрема Invest Moldova Agency та Міністерства туризму Румунії [3]. Даний маршрут простягається на 2000 км і проходить 18 населеними пунктами Румунії та 11 населеними пунктами у Республіці Молдова. До маршруту «Воєвода Стефан Великий і Святий» планується залучити низку міст України, зокрема м. Чернівці, Хотин, Ізмаїл та інші.

Таким чином, транскордонна співпраця в туризмі в умовах українського сьогодення залишається пріоритетним напрямом діяльності, оскільки розширює можливості для розвитку туристичної діяльності на теренах країни на перспективу.

Література:

1. Дунська А. Р., Жалдак Г. П. Транскордонне співробітництво: сутність та перспективи розвитку. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/170> (дата звернення 20.10. 2023).

2. Програма «Interreg next» Польща-Україна 2021-2027. URL: <https://pl-ua.eu/ua/news/2982> (дата звернення 20.10. 2023).

3. Транскордонний туристичний маршрут охопить і Україну. URL:

<https://investory.news/transkordonnij-turistichnij-marshrut-oxopit-i-ukrainu/> (дата звернення 20.10. 2023).